Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelukohtainen lymfaterapian palvelusetelisääntökirja

Hyväksytty: yleisten palveluiden lautakunta 9.10.2025 § 120

Sisällys

1 PALVELUN KUVAUS JA PALVELUN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET 3
1.1 Henkilöstö ja osaaminen 3
1.2 Tilat, laitteet ja välineet 3
2 LYMFATERAPIAPALVELUN PALVELUKUVAUS 4
2.1 Asiakkuuden prosessi 5
2.2 Palvelun sisältö 5
3 KÄYNTITIEDOT, KIRJAAMINEN JA PALVELUPALAUTE 5
3.1 Arkistointi 6
4 PALVELUSETELIN ARVO LYMFATERAPIAPALVELUSSA JA HINNOITTELU 6
5 LASKUTUS HYVINVOINTIALUEELTA JA ASIAKKAALTA 7

1 PALVELUN KUVAUS JA PALVELUN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET

Lymfaterapiaa myönnetään hyvinvointialueen omana toimintana tai palvelusetelillä asiakkaille, joilla on syöpäleikkauksen jälkitilan seurauksena, imusuoniston sairaudesta tai vaikeasta neurologisesta sairaudesta johtuva vaikea-asteinen turvotus, joka aiheuttaa huomattavaa haittaa arjen toiminnoissa. Lymfaterapian palvelusetelin myöntämisen edellytyksenä on, että asiakas sitoutuu kompressiotuotteen käyttöön sekä ymmärtää itsehoidon merkityksen osana turvotuksen hoitoa eikä sitä voida toteuttaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen omana toimintana. Lymfaterapiaa myönnetään vain, mikäli säännöllisestä kompressiotuotteen käytöstä ei ole vastetta. Asiakkaat, joilla on lieviä oireita tai tilanne on vakiintunut, ohjataan omakustanteiseen terapiaan.

Palveluntuottajan palvelun tulee olla sisällöltään ja laadultaan vähintään Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleisen sääntökirjan ja tämän sääntökirjan mukainen.

1.1 Henkilöstö ja osaaminen

Lymfaterapiaa antavan henkilön tulee olla fysioterapeutin, kuntohoitajan, lääkintävoimistelijan, sairaanhoitajan tai toimintaterapeutin koulutuksen saanut henkilö, jolle Valvira on myöntänyt ammatinharjoittamisoikeuden ja joka on suorittanut hyväksytyn lymfaterapiakoulutuksen. Hyväksyttyjä koulutuksia tarjoavat Suomen Fysioterapia ja kuntoutusyrittäjät FYSI ry, yhteistyössä Feldberg-klinikan kanssa, Suomen Lymfahoito ry, Lymfterapi i Finland rf ja Vodder Lymfaterapia & Koulutus, Kansainvälisen Dr. Vodder Akatemian akkreditoitu kouluttaja Tarja Kokkonen (www.vodderacadymy.com).

Lymfahoidosta vastaava henkilö säilyy samana asiakkaan palvelujakson ajan, ellei asiasta asiakkaan kanssa muuta sovita. Henkilön voi korvata saman pätevyyden omaava kollega loma-aikoina, sairastuessa ja koulutuksessa ollessa. Palveluntuottaja sitoutuu kuvaamaan Pohjois-Savon hyvinvointialueelle, miten sen henkilöstö ylläpitää ammattitaitoaan. Palveluntuottaja huolehtii henkilöstönsä perehdyttämisestä, ammattitaidon säilymisestä ja kehittämisestä ja riittävästä täydennyskoulutuksesta.

1.2 Tilat, laitteet ja välineet

Lymfaterapia tapahtuu palveluntuottajan tiloissa, jotka edellytetään olevan asianmukaisia. Palveluntuottajan on huolehdittava tilojen turvallisuudesta ja siisteydestä. Pohjois-Savon hyvinvointialue voi tarvittaessa tarkistaa palveluntuottajan asiakaspalvelutilat.

Palveluntuottajan toimitilojen on jatkuvasti täytettävä turvallisuusmääräykset niin, että yksikössä huolehditaan asiakkaiden turvallisuudesta lain ja viranomaisten määräysten mukaisesti. Samoin toimitilojen on täytettävä lain edellyttämät palveluntuottajalle asetetut hyväksymisedellytykset.

2 LYMFATERAPIAPALVELUN PALVELUKUVAUS

Palvelusetelin saanut asiakas tekee palveluntuottajan kanssa sopimuksen palvelun hankkimisesta. Tätä sopimussuhdetta koskevat sopimuksen sisällön mukaan määräytyvät kuluttajaoikeuden ja sopimusoikeuden säännökset ja oikeusperiaatteet.

Imuteiden vajaatoiminnasta aiheutuva kroonisen turvotuksen taustalla voi olla imusuoniston sairaus, vaikea neurologinen sairaus tai leikkauksen, sädehoidon, vammojen tai infektioiden jälkitila. Lymfaterapiaa myönnetään vain, mikäli säännöllisestä kompressiotuotteen käytöstä ei ole vastetta. Turvotuksen vaatima lisähoito voidaan toteuttaa yksilöllisen arvioinnin pohjalta tiiviinä, esimerkiksi noin viiden (5) lymfaterapiakerran hoitojaksoina. Tämä edellyttää kuitenkin vaikea-asteista turvotusta, joka hankaloittaa selkeästi arjen toiminnoista selviytymistä tai lymfaterapialla saadaan erityistä hyötyä asiakkaan toimintakykyyn ja kotona selviytymiseen. Tilanteen stabiloiduttua (noin kolmen (3) vuoden kuluttua) turvotuksen ja ihon kunnon hallinta tapahtuu tukituotteiden avulla. Pääsääntöisesti lymfaterapiaa ei tuossa vaiheessa myönnetä kuin yksilöllisen tarvehankinnan perusteella.

Lymfaterapeutti arvioi ja mittaa potilaan turvotuksen sekä sen vaikutuksen toimintakykyyn ja kotona selviytymiseen sekä alkuvaiheessa että hoidon päätyttyä. Raajan ympärysmitta mitataan 4 cm välein. Mittaus voidaan suorittaa myös volymetrisesti tai validoidulla optoelektronisella mittarilla eli perometrilla. Alku-, väli- ja loppumittaukset kirjataan palauteosioon.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella manuaalinen lymfaterapia tuotetaan ensisijaisesti omana toimintana silloin kun se on käytännössä mahdollista. Niissä tilanteissa, kun itsetuotettu palvelu ei ole mahdollista, voidaan myöntää palveluseteli lymfaterapiaa varten. Lymfaterapeutti ohjaa potilasta harjoittelemaan itsenäisesti turvotuksen vähentämiseksi sekä liikkumis- ja toimintakyvyn edistämiseksi. Jokaisen lymfaterapiakerran päätteeksi terapeutti huolehtii hoidetun raajan kompressiosidonnasta ja sen ohjauksesta potilaalle. Sidontatarvikkeet kuuluvat lymfaterapian hintaan.

Lymfaterapian palveluun sisältyy tarvittaessa kompressiotuotteiden arviointiin ja tilaamiseen liittyvä mittaus, tilaus ja kompressiotuotteiden luovuttaminen asiakkaalle.

Kompressiotuotteeseen tarvitaan erillinen maksusitoumus palvelusetelin luovuttaneelta hoitoyksiköltä. Kompressiotuotteen mittaus voidaan tehdä yhteistyössä kompressiotuotteita valmistavan/myyvän palveluntuottajan kanssa. Maksusitoumus tulee olla ennen kompressiotuotteen tilaamista.

Palveluseteli on henkilökohtainen ja sitä voi käyttää vain palvelusetelissä määritellyn palvelun hankkimiseen. Asiakas maksaa itse ne tuotteet/palvelut, jotka eivät kuulu palvelusetelipalveluun. Mikäli palvelusetelin arvo ei kata tuotteen/palvellun koko hintaa, asiakas maksaa palvelusetelin arvon ylittävän osuuden.

2.1 Asiakkuuden prosessi

Arviointi lymfaterapian tarpeellisuudesta tehdään asiakkaan hoitovastuuyksikössä. Asiakkaan on päästävä lymfaterapiaan neljäntoista (14) päivän kuluessa yhteydenotosta.

2.2 Palvelun sisältö

Lymfaterapia toteutetaan palveluntuottajan tiloissa. Asiakkaan suostumuksella voidaan lymfaterapia toteuttaa kotikäynteinä. Lymfaterapia toteutetaan asiakasta hoitavan yksikön antamien ohjeiden mukaisesti. Lymfaterapiassa noudatetaan alueella sovittuja toimintakäytäntöjä. Manuaalisen lymfaterapian tukena voidaan käyttää painepuristushoitoa/lymphatouch/LPG koneellisia hoitoja.

Palveluntuottajan on ilmoitettava toimitilojen osoitetiedot sekä tarjottavien palvelujen hintatiedot internet-sivuillaan tai muulla tavoin.

3 KÄYNTITIEDOT, KIRJAAMINEN JA PALVELUPALAUTE

Palveluntuottajalta edellytetään hoitotyöhön liittyvien asiakastietojen ja työsuoritteiden kirjaamista seuraavien ohjeiden mukaisesti:

- lainsäädännön edellyttämän hoitotyön kirjaaminen sekä asiakkaan kokonaistilanteen kirjaaminen hoidon kannalta
- tehtyyn työhön kuuluvien suoritteiden kirjaaminen
- asiakkaan palvelutarpeen seuraaminen ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelman päivittämisessä (arviointi)

Palveluntuottaja kirjaa päivittäiseen hoitoon liittyvät hoitotiedot asiakas-/potilastietojärjestelmäänsä ja toteuttaa tarvittaessa ohjeiden mukaan ohjeistusta asiakkaiden oikeudesta tarkistaa tietonsa. Hoidon ja palvelun kannalta on tärkeää, että hoitoon ja palveluun liittyvät tarpeelliset tiedot ovat asiakkaan palvelukokonaisuuteen kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden käytettävissä (esim. sotekeskus).

Palveluntuottajan on toimitettava kirjallinen hoitopalaute lähettävälle taholle: palautteessa tulee ilmetä seuraavat tiedot:

- potilaan nimi ja henkilötunnus
- potilaan osoite
- terapiajakson aloituspäivä
- terapiajakson lopetuspäivä
- terapian kesto
- mittaustulokset:
    - raajan ympärysmitta mitataan 4 cm välein. Mittaus voidaan suorittaa myös volymetrisesti tai validoidulla optoelektronisella mittarilla eli perometrilla.
    - terapiajaksoissa kirjataan alku- ja loppumittaukset.
    - Mittaustulosten lisäksi hoitopalautteen liitteeksi viimeisellä terapiakäynnillä täytetty WHODAS 2.0 12 kysymyksen versio (saatavilla erillisestä liitteestä)
- terapian vaikutus asiakkaan toimintakykyyn
- kuvaus asiakkaan motivoitumisesta itsehoitoon ja kompressiotuotteiden käyttöön

Hoitojakson loputtua merkataan palvelu toteutuneeksi palvelusetelijärjestelmään Järjestelmään kirjaamisesta ja laskutuksesta kerrotaan tarkemmin kappaleessa 5.

3.1 Arkistointi

Hyvinvointialue on palvelusetelillä järjestettävien palveluiden asiakasasiakirjojen rekisterinpitäjä. Asiakasasiakirjojen arkistointi rekisterinpitäjälle toteutuu Pohjois-Savon hyvinvointialueelle arkistointiohjeen mukaisesti, joka on tämän palvelukohtaisen sääntökirjan erillisenä liitteenä.

4 PALVELUSETELIN ARVO LYMFATERAPIAPALVELUSSA JA HINNOITTELU

Palveluntuottajaksi hakiessaan palveluntuottaja ilmoittaa palvelunsa hinnan palvelusetelijärjestelmän kautta, joka on. Palvelusetelituottajaksi hakeutumisesta on kerrottu tarkemmin yleisessä sääntökirjassa luvussa 4.1.

Palveluseteli on tasasuuruinen eli palveluseteli on kaikille asiakkaille samansuuruinen. Asiakkaan tulot eivät vaikuta tasasuuruisen palvelusetelin arvoon. Lymfaterapian

palveluseteliarvot on esitetty erillisessä liitteessä.

Palveluntuottaja voi tarkistaa hintojaan korkeintaan kerran kalenterivuodessa. Hinnankorotus voidaan tehdä aikaisintaan yhden (1) vuoden kuluttua palvelusetelituottajaksi hyväksymisestä. Hinnan korotuksista ja alentamisesta kerrottu tarkemmin yleisessä sääntökirjassa luvussa 4.5.

5 LASKUTUS HYVINVOINTIALUEELTA JA ASIAKKAALTA

Pohjois-Savon hyvinvointialueella käytössä olevan sähköisen palvelusetelijärjestelmä kautta hoidetaan palveluntuottajan ja hyvinvointialueen välinen palvelusetelimaksuliikenne. Asiakas ilmoittaa valitsemalleen palveluntuottajalleen palvelusetelin tunnistenumeron, jonka avulla palveluntuottaja löytää asiakkaan palvelusetelipäätöksen sähköisestä palvelusetelijärjestelmästä.

Palveluntuottaja kirjaa palvelusetelijärjestelmään toteutuneet tapahtumat mahdollisimman pian tai vähintään viikoittain. Toteutuneiden ja hyväksyttyjen tapahtumakirjausten perusteella järjestelmä muodostaa kuukausittain tilitysaineiston, jonka mukaisesti palveluntuottajalle maksetaan korvaus toteutuneista palveluista. Maksatus tapahtuu kerran kuukaudessa. Jos palvelutapahtumia ei ole kirjattu viimeistään seuraavan kuukauden 3. päivän aikana (klo 24.00 mennessä), maksatus siirtyy sitä seuraavalle kuukaudelle. Erillinen laskutuksen ohje ja maksatuksen aikataulu löytyy Pohjois-Savon hyvinvointialueen nettisivuilta (www.pshyvinvointialue.fi/palveluntuotajille) sekä yleisestä sääntökirjasta kappaleesta 5.6.